

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knaflava ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knaflava ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Naš protest proti naslovu albanskega kralja

Ahmed beg Zogu se je proglasil za kralja vseh Albancev, torej tudi Albancev na jugoslovenskem ozemlju — Naša vlada je proti temu službeno protestirala — Kako so se vršile proklamacijske ceremonije

— Trst, 3. septembra. Današnji «Piccolo» poroča iz Tirane, da se v tamšnjih krogih uporno vzdržujejo vesti, da je jugoslovenska vlada potom odpravnik poslov jugoslovenskega poslanstva v Tirani izvršila demaršo pri albanskem zunanjem ministru. Jugoslavija protestira, ker si je Ahmed beg Zogu nadel naslov «kralja vseh Albancev», ne pa kralja Albanije. Beograjska vlada vidi v tem dejanju, ki ima iredentistično ozadje in ki ima namen podžigati na jugoslovenskem ozemlju živeče Albance, da zahtevajo priključitev k Albaniji.

— Beograd, 3. septembra. Danes je albanski odpravnik poslov v Beogradu g. Stila posejil zastopnika zunanjega ministra dr. Šumenkovića in mu izročil noto albanske vlade, v kateri obvešča jugoslovensko vlado o proglašitvi Albanije za monarhijo in o proklamaciji Ahmeda bega Zogu za kralja vseh Albancev. Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, so resnične vesti, da je naša vlada protestirala v Tirani radi naziva «kralj vseh Albancev». Opaženo je, da se naš tihanski poslanik g. Mihailović, ki je nedavno prispel iz Tirane, da poroča zunanjemu ministru, ni več vrnil na svoje mesto, kar spravlja v zvezo z napetostjo, ki bo nastopila, če albanska vlada ne bo zadostila našim zahtevam in spremeni naziva kralja Albancev v kralja Albanije. Uradno zaenkrat o tem ni bil izdan še nikak komunique, pričakuje pa se, da bo «Avala» še danes izdala oficijelno poročilo o

stališču naše vlade, ker se je očividno samo čakalo na uradno obvestilo o izvršeni proklamaciji Ahmeda bega za kralja.

— Tirana, 3. septembra. Kljub vsem oviram, ki so se pojavile zadnje dni, je albanska ustavotvorna skupščina na svoji sobotni dopoldanski seji proglasila Albanijo za monarhijo in proklamirala Ahmeda bega Zogu za «kralja vseh Albancev». Proklamacija se je bila izvršila z veliko svečanostjo. Ahmed beg Zogu si je nadel kot kralj naziv Zogu I. V soboto popoldne je položil prisego in s tem postal albanski kralj.

— Rim, 3. septembra. Rimski listi objavljajo obširna poročila o proglašitvi monarhije v Albaniji in o svečani proklamaciji Ahmeda bega za albanskega kralja.

Tirana je bila v svečani obleki. Razlihi so plapolale zastave, okna in balkoni so bili okrašeni s prepogami, ulice pa kar zasute s cvetjem. Že zgodaj zjutraj so prihajale iz okolice v Tirano množice z zastavami na vozovih in na konjih, kličoč novemu kralju. Na trgu pred parlamentom je bila postavljena častna četa in zbrane deputacije iz vse Albanije.

Ob 9.30 je predsednik parlamenta Panteli Evangeli otvoril sejo konstituinte. Lože in galerija so bile zasedene do zadnjega kotička o raznih dostojanstvenih in albanskih ter italijanskih damah. Navzoč je bil tudi italijanski

poslanik s svojimi uradniki in z vsemi italijanskimi konzuli iz Albanije. Poslanci in senatorji so bili zbrani polnoštevilno.

S poimenskim glasovanjem poslanec in senatorjev je bil sprejet predlog ustavne komisije, naj se ukine republikanski režim in uvede monarhični režim ter proglasi Ahmed beg Zogu za albanskega kralja. Po sprejetju predloga so se začele v dvorani ovacije novemu kralju in kmalu nato tudi po ulicah. V čast novemu kralju je bil izstreljen 101 topovski strel.

Med tem je predsednik sejo prekinil, posebna deputacija pa se je podala na stanovanje Ahmed bega ter mu sporočila sklep ustavotvorne skupščine. Ahmed beg je sporočil delegaciji, da sprejme izvolitev. Vojaška godba je pri tem pod vodstvom italijanskega kapelnika prvič javno zasviralala novo kraljevo himno.

Ob 4. popoldne se je Ahmed beg Zogu podal med ponovnim streljanjem topov skozi gost vojaški špalir v spremstvu dvorjanikov in poslancev v narodno skupščino, kjer ga je naprej pozdravil z daljšim govorom predsednik parlamenta in ga nato pozval, naj položi prisego na ustavo. Ko se je to zgodilo, se »Zogu I., kralj vseh Albancev« — ta naslov si je Ahmed beg definitivno nadel — zopet vrnil na svoj dom, po mestu pa so se vso noč vršile ljudske zabave.

Velik protestni shod našega obrtništva

Danes popoldne se je vršil v dvorani Kazine velik protestni shod slovenskega obrtništva, na katerem je bilo zastopanih poleg vseh ljubljanskih organizacij tudi nad 70 obrtnih zadrug iz obeh slovenskih oblasti. Shod je otvoril predsednik Zveze obrtnih zadrug g. Josip Rebec ml., ki je v svojem govoru ostro obsodil sedanjo uredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtniških obratovalnic, ki razvoju in napredku našega obrtništva dosledno in brezobzirno uničuje. Ministrstvo za socialno politiko je kar na hitro roko izdalo novo uredbo, ki globoko posega v življenjske interese slehernega obrtnika. Minister socialne politike, čigar podpis se nahaja na začetku uredbe, je zastopnikom obrtnikov v Beogradu izjavil: »Jaz se, gospoda, v to popolnoma nič ne razumem«. Ta odgovor je za naše razmere zelo značilen.

Kot drugi govornik je nastopil gospod Ivan Rebec st. iz Celja, ki je v svojem govoru podal nekaj podrobnosti o nevezdrnih razmerah v naši državni upravi, in je navedel tudi več drastičnih primerov. Zahteval je uvedbo 10urnega delovnika in je energično protestiral proti omejitvi delovnega časa v vseh obrtniških panogah. Protestiral je tudi proti obrtniškim delavnicam v kazniliščih, dalje proti temu, da imajo gotova industrijska podjetja nastavljene strokovne delavce, ki imajo ceilo obrtne liste ter izvršujejo obrt svoje stroko ob prostem času na lastno pest in s tem neizmerno škodujejo obrtniškiemu stanu. Končno je energično nastopil proti temu, da obrtne oblasti tudi na večkratne ovadbe ne nastopijo dovolj ostro proti vedno večjemu številu šušmarjev.

Neznosnost našega davčnega vijaka je obsodil g. Goga la z Jesenic, ki je z golemi številkami in z drastičnimi primeri dokazal utemeljenost svojih izjav. Podal je razne primere iz preteklosti in sedanosti, ki nazorno dokazujejo neizogiben propad našega obrtništva, če se ne bo pritisk davčnega vijaka v najkrajšem času omilil in olajšal.

Kot zastopnik Zbornice za TOI je spregovoril podpredsednik g. Ogrin, ki se je v svojem govoru zavezal za Surni delavnik, kar so navzoči sprejeli z burnimi protesti in je moral govornik kmalu prenehati s svojimi izjavami.

Govorilo je še več delegatov Obrtnih zadrug z dežele, nakar so bile soglasno sprejete tri resolucije, ki obravnavajo pereča obrtniška vprašanja in sicer vprašanje 10urnega delovnika, ukinitve uredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovalnic in omiljenje neznosnega davčnega vijaka.

Resolucije se glase:

Na obrtniškem protestnem zborovanju v Ljubljani, dne 3. septembra 1928 zbrani zborovalci ostro obsodijo uredbo o odpiranju in zapiranju obratovalnic, ki jo je izdalo ministrstvo socialne politike v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije.

Uredba, ki sloni na določilih zakona o zaščiti delavcev ne ustreza razmeram, v katerih se nahajajo gospodarski krogi, ki proizvajajo težko gospodarsko krizo. Obrtništvo je v svoji upravičenosti pričakovalo zaščite in podpore od državne uprave, ki bi v interesu narodnega gospodarstva, morala pospeševati razvoj in napredok našega obrta. Z uredbo o odpiranju in zapiranju obratovalnic pa je zadala državna uprava udarec v obraz stanu, ki s svojim delom in trudom v oddaljeni meri prispeva k gospodarskemu procvitu naše države. Obrtništvo v svoji odločnosti protestira tudi proti naredbi o odpiranju in zapiranju obratovalnic, izdani po g. Velikemu županu ljubljanske oblasti. Naredba ne ureja le delovnega časa za pomožno osebo, temveč omejuje svobodo dela tudi mojstru. Medtem, ko drugi narodni tekmujejo v delu in se oklepajo kot edinega sredstva za uspešen razvoj le dela, se pri nas s preostriimi delodolci delo ovira in omejuje.

Obrtništvo, radi tega odločno zahteva:

- 1) Da se uredba o odpiranju in zapiranju obratovalnic in na tej podlagi ustvarjene naredbe velikih županov, ki nevarno ogrožajo produkcijo domačega obrtništva, brezpogojno ukinejo. Obrtništvo se no krivdi merodajnih faktorjev nahaja v tako desolatnem položaju, da odločno odklanja vsako omejevanje dela. Obrtništvo je po svojih organizacijah in korporacijah z neštajnimi prošnjami apeliralo na uvidenost merodajnih faktorjev, naj ne izvajajo sistematičnega ugonabljanja obrta — a vsa borba za najnovnejše pravice je naletela na popolno nezamevanje in preziranje. Iz tega razloga se obrtništvo ne smatra za dolžno, da upošteva in izpolnjuje zakone, ki ga tirajo v propast.

Za malega obrtnika pa pomenja naredba o odpiranju in zapiranju obratovalnic naravnost upropačenje, ker ga veže na delovni čas, ki velja za vse ostale, tudi velika obratovalniša.

2) Obrtniške delavnice se morajo gibati v okviru potreb prebivalstva, čemur pa naredba o odpiranju in zapiranju obratovalnic ne ustreza in nekaterim obrtnim strokam znatno otežkočuje, ker morajo zapreti obratovalniša v času najugodnejše prodaje in pridobivanja naročnikov.

3. Odpiranje in zapiranje obratovalnic naj se izvede v sporazumu s posameznimi obrtnimi strokami in njih organizacijami, upoštevajoč pri tem tudi lokalne razmere in potrebe.

4. Obrtništvo zahteva, da merodajni faktorji v polnem obsegu upoštevajo želje in zahteve posameznih obrtnih strok, ki so priložene tej resoluciji.

5. Da se ukinejo rokodelske delavnice po kazniliščih.

6. Da se ukinejo železniške delavnice izven tovarn za popravilo strojev in vagonov, ker te so le v breme železniški upravi.

7. Zahtevamo takojšnjo ustanovitev Gospodarskega sveta.

Ce bi pa ministrstvo socialne politike in merodajni faktorji ne ugodili tem upravičenim zahtevam, bo obrtništvo z vsemi dovoljenimi sredstvi vodilo najenergičnejšo borbo, dokler ministrstvo socialne politike tako krivične uredbe ne ukine.

Obrtništvo apelira končno na uvidenost vseh prizadetih faktorjev, ker je le v interesu države napredok obrta.

Teža razmer je privedla obrtništvo do odločnega koraka, da v obrambo svojih interesov najodločneje zahteva **popolno svobodo dela**.

Z zakonom o zaščiti delavcev se ureja delovni čas od 8 do 10 ur dnevno, medtem ko Inspekcija dela s svojim rigoroznim postopanjem uveljavlja Surni delavnik, kar povzroča obrtništvo ne le neprijetnosti, temveč tudi globe in kazni. Obrtništvo po udarju pri tej priliki, da ni našlo doslej pri merodajnih faktorjih nikakega razumevanja za razvoj in napredok našega obrta, ugotavlja pa tudi, da preživlja zlasti zadnja leta tako omolovaženje od strani javnih faktorjev, da ne more več izpolnjevati predpisov, ki mu grozijo s popolnim upropačenjem.

Predsejem zahteva obrtništvo, da se uvede v vseh obrtnih delavnicah **nesporen 10urni delavnik**.

Ta naša zahteva ni naperjena proti delavstvu, borba za življenjski obstoj in vsakdanji kruh nas silita, da na njej najodločneje vztrajamo. Država zahteva od nas vse mogoče dajatve, ubija nas inozemska konkurenca, obrtna zakonodaja je skrajno pomanjkljiva in se niti ta ne izvaja, čemur je najboljši dokaz bujno razvito šušmarstvo.

Obrtniški obrati so navezani radi tega na dela, ki ne dajejo možnosti gospodarskega procvita, zato pa je tembolj potrebno, da izrabimo one zmožnosti, ki jih imamo, kar pa je mogoče le ob največji racionalizaciji obratov in temeljittem delu.

Obrtništvo zahteva najodločneje, da izda ministrstvo socialne politike posebno uredbo v okviru zakona o zaščiti delavcev, s katero se dovoljuje v vseh obrtnih delavnicah 10urni delavnik.

Apeliramo na merodajne faktorje, zlasti ministrstvo trgovine in industrije, da to zahtevo vsega obrtništva podpirajo in brez odloga izvedejo.

Obrtništvo protestira najostreje proti davčni preobremenitvi Slovenije. Vsa po vojna leta je prenašala Slovenija najtežja davčna bremena, ki so nadkriljevala gospodarsko in davčno moč slovenskega gospodarja.

Z novim davčnim zakonom je obrtništvo v svoji upravičenosti pričakovalo davčnega omiljenja in to tembolj, ker davčna bremena niso bila izenačena Slovensko obrtništvo je doživelo že toliko razočaranj, pa mora, žal, zopet upogotoviti, da prinaša novi davčni zakon obrtništvo še večjo obremenitev, zlasti z uvedbo novega davka na podjetja. Novi davčni zakon ima poleg tega še mnogo drugih ostrin, tako da bo pomenjal za obrtništvo ne omiljenja, pač pa zvišanja davkov. Zato obrtništvo odločno zahteva revizijo novega davčnega zakona, ki se mora izvesti še pred predpisom obrtnega davka, ki stopi v veljavo l. 1929.

Obrtništvo ponovno zahteva ukinitve davka na poslovni promet, ker je ta davek krivičen. Ostro obsodijo namero vlade, da bi dohodke iz tega davka zastavila za angleško posojilo. Obrtništvo najostreje graja izdajo davčnih knjižic za uslužbniški davek, ki so popolnoma nerazumljive in zahteva, če so knjižice res potrebne, da jih davčna uprava poenostavi in izda s slovenskim besedilom. Obrtništvo ostro obsodijo vsako nasilno izterjavanje davkov. Vlada naj se zaveda, da je z neracionalnim državnim gospodarstvom popolnoma izr-pala davkoplačevalce, ki se bore danes za svojo existenco ter da bi vsako nasilno izterjavanje davkov pomenilo upropačenje našega gospodarstva. Pričakujemo, da si vlada ne bo hotela vtisniti pečata uničevalca naroda! Obrtništvo zahteva, da se davčne cenilne komisije sestavljajo v sporazumu z obrtniškim organizacijami ter da se iste kreirajo v podkomisije ker je le tedaj mogoča pravilna in vestna ocena dohodkov davkoplačevalca.

Apeliramo na politične stranke, da z vsjo odločnostjo nastopijo proti nasilnemu izterjavanju davkov. Apeliramo nadalje na Zbornico TOI, kot zastopnico obrtništva, da zastavi ves svoj vpliv, da se doseže revizija davčnega zakona v smislu naših zahtev in da se davčne ružičke pod nohenim pogojem ne vršijo. Apeliramo končno na vse merodajne faktorje, da upoštevajo težke gospodarske razmere slovenskega obrtnika in temu primerno uredijo tudi davčno vprašanje.

Shod je bil nato v najlepšem razpoloženju in redu zaključen.

„Gonili so lisico, izgnali pa volka“

Kako sodi «Narodni val» o sporazumaških glasovih iz Beograda. — Z okrvavljenim režimom nočejo imeti Hrvatje nobenega oprava

— Zagreb, 3. septembra. «Narodni Val» objavlja pod naslovom «Sirena iz Beograda» daljši članek, v katerem naglašja med drugim:

«Beograd je gonil lisico, izgnal pa je volka. Gnal je situacijo na ostrino, sedaj pa je njegova lastna usoda na ostrini. Zato prihajajo sedaj na dan razni spolitiški, ki so se dali pri zadnjih volitvah pregaziti od krvavega Vukičevića in kličejo Hrvatom: «Glejte, vse nas je ogoljufal Vukičević! To je edini krivec za 20. junij. Mi ga bomo lepo izključili, pa bo vse dobro!» Toda beograjska gospoda se kruto vara. Puniša Račić ni streljal na slepo. Dobro je vedel, na koga je streljal in zakaj je streljal; vedel je dobro, komu bo sužilo, če ubije Stjepana Radića. Ubil je hrvatske narodne predstavnike na željo onih, ki jim je bil človečanski program Stjepana Radića najbolj na potu.

Zločinsko leglo, je še vedno kompaktno in še vedno grozi. Zato so sirenski glasovi iz Beograda popolnoma odveč in kdor jih jemlje resno, ta omadežuje spomin na hrvatske mučenike. Dokler je bil Stjepan Radić še živ, Beograd ni hotel niti slišati o kakih reparacijah, marveč je grozil z obznanjo in sejalo, vihar. Sedaj žanje burjo. Blazoglasne pesmi zvone sedaj iz Beograda, na tihem pa pripravljajo to, česar bi se morali sramovati. Zato so te miroljubne pesmi grda laž. Hrvatski narod ni naiven in dobro ve, s kom ima opravka. Ko je prožil rok sporazuma, je dobil kroglo iz parabelluma. Hrvati bi morali biti zelo otrojji, če bi verjeli le eno samo besedo. Na vsa zavijanja oči more dobiti današnji Beograd samo eden odgovor: «Ubili ste nam voditelja, ubili ste nam Gjuro, ubili ste nam Pavla! Ne razgovarjamo z ljudmi, ki imajo omadeževane roke z najdragocenejšo hrvatsko krvjo!»

Tragična smrt francoskega ministra

Podrobnosti o smrtni nesreči trgovskega ministra Bokanowskega. — Čudna igra usode. — Trinajst ministrov na seji vlade.

— Pariz, 3. septembra. Nesreča, ki se je pripetila včeraj na letališču v Toulu in pri kateri se je smrtno ponesrečil trgovinski minister Bokanowski, je napravila na vsi francosko javnost globok utis. Vsil isti objavljajo obširne nekrologe za pokojnim ministrom, ki je bil vnet delavec na polju civilne aviatike. Listi objavljajo razne podrobnosti iz njegovega delovanja in poročajo med drugim, da je pokojni Bokanowski pogosto povdarjal, da smatra za svojo dolžnost, da hodi kot minister in vrhovni šef civilne aviatike z dobrim vzgledom naprej. Zato se tudi ni nikdar pustil pregovoriti, da bi ne potoval z letalom, četudi so ga često opozarjali na grozeče nevarnosti, bodisi radi slabih motorjev, bodisi radi neprimernege vremena.

«Matin» poroča, da se je nameraval prvotno peljati z istim letalom tudi Poincare. Pozneje pa je zvedel, da motorji tega letala niso najboljši. Zato je svojo namero opustil in prigraviral tudi Bokanowskemu, naj se ne udeležijo poleta. Tudi Briand je imel namen, poleteti z istim letalom v Ženevo k zasedanju Društva narodov, vendar pa je

na nasvet Poincareja, ki ni prijatelj zračnega potovanja, svojo namero opustil in potoval z vlakom.

Listi beležijo povodom smrti Bokanowskega tudi čuden slučaj. Bokanowski je imel krasno angorsko mačko, ki jo je imel zelo rad in je bila vedno pri njem v ministrskem kabinetu. Onega dne, ko se je Bokanowski ponesrečil, je bila mačka ves dan zelo razdražena, končno pa je poginila točno ob uri, ko se je zgodila nesreča na letališču v Toulu. Na sobotni seji ministrskega sveta se je Bokanowski še šalil, ker je bilo navzočih ravno 13 ministrov, češ da je to nesrečna številka in da bo eden izmed navzočih moral umreti. Nihče pač ni slutil, da se bodo njegove šaljive besede tako kmalu izpolnile.

Preiskava proti Puniši Račiću

— Beograd, 3. septembra. Preiskovalni sodnik, ki vodi preiskavo proti Puniši Račiću, je danes zaslial poslanca Tomo Popovića in Jovanovića Luno, ki sta bila nedavno izročena od Narodne skupščine. Na podlagi današnjega zaslišanja bo sodišče sklepalo, ali naj se pustita na svobodi, ali pa aretirata in oddata v sodne zapore.

Kako so mislili amputirati...

— Zagreb, 3. sept. Nedeljski «Jutarnji list» objavlja na uvodnem mestu senzacionalno poročilo iz zaupnih virov, ki se nanaša na najvažnejše dogodke povodom poslednje vladine krize. Glasom teh informacij se je po demisiji Vukičevićeve vlade vrtil sestanek srbskih zarotnikov, na katerem so sklenili amputacijo prečinskih kraljev. Na dan Vukičevićeve demisije so ti zarotniki sestavili zemljevid, po katerem naj bi se izvedla amputacija. Sestavljena je bila nadalje nota na velesile. Amputaši so začrtali sledeče meje «velike Srbije»: meja naj bi šla od Dunava do Vinkovcev, od tod po Savi do izliva reke Vrbas, nato po reki Vrbas do razvodja med Vrbasom in Neretvo, nato pa po Neretvi do Jadranskega morja. «Jutarnji list» objavlja tudi zemljevid tako izvršenem amputacije in zahteva od KDK, naj nastopi proti amputašem ter zahteva njihovo izročitev sodišču. Zagreb je bil strelja zibelka jugoslovenskih idej in vodstvo KDK je dolžno vsem voditeljem in produbiteljem tega pokreta od Strossmayerja do današnjega dne zahtevati najstrožjo kazenskopravno amputacijo amputašev od državne oblasti in vpliva v prestolici.

Preiskava o požaru v Seljačkem domu

— Zagreb, 3. septembra. Z največjo napetostjo pričakuje vsa javnost poročila o rezultatih preiskave v zadevi požara v Seljačkem domu. Preiskava je sicer že zaključena, vendar pa oblasti nočejo izdati še nobenih podatkov. Po mestu so razširjene najrazličnejše govornice. Tako se je danes govorilo, da so bile že izvršene senzacionalne aretacije, da sta bili aretirani dve zelo ugledni zagrebški dami ter da bodo sledile še druge aretacije. Na merodajnem mestu te vesti sicer demantirajo, vendar pa na način, iz katerega se da sklepati, da te govornice niso povsem neosnovane in da bo preiskava rodila senzacionalna odkritja. Zatrjuje pa se, da je dokazano, da je bil ogenj podtaknjen.

Borzna poročila.

Zagrebska borza.
802.20, Berlin 13.5625, Milan 297.80, London 256.17, Pariz 222.24, Praga 168.67, Curih 1095.60, New York 56.905, Budimpešta 997.50. — Efekt: Vojna škoda 434.

Inozemske borze.
— Curih, 3. septembra: Zagreb 9.1275, Dunaj 73.20, Berlin 123.78, Milan 27.18, London 25.2025, Pariz 20.27, Praga 15.39, New York 519.30, Budimpešta 90.60.

Dr. Korošec bi tudi Vatikan rad vpregel v svoj politični voz

Po pisavi «Slovenca» bo Vatikan zapovedal Hrvatom, naj gre do za Korošcem. — Pribičević zavrača klerikalna podtikanja o protidržavnosti hrvatskih katoličanov

Zagreb, 3. septembra. Ljubljanski «Slovenec» je pred par dnevi objavil med dnevnimi vestmi skrito notico, v kateri opisuje, kako Vatikan budno spremlja razvoj dogodkov v Jugoslaviji. Svetozar Pribičević je podal novinarjem naslednje izjavo:

«V «Slovencu», v glavnem glasilu stranke g. Korošca, je izšla zanimiva vest, ki pa je ostala v javnosti skoraj neopazena. Po tej vesti bo Vatikan zdel hrvatskim škofom in hrvatskim katoličanom navodilo, naj spoštujejo temelje državne oblasti. Ta vest je stilizirana tako, kot da izvira direktno iz Rima. Res se v klerikalnih krogih v Ljubljani govori, da je bila ta vest sprejeta naravnost od Vatikana. Iz tega se da sklepati, da je dr. Korošec v neposrednem stiku z Vatikanom in da tudi sicer postopa po intencijah Vatikana, ali z drugimi besedami, da vodi dr. Korošec svojo borbo proti Hrvatov upravnim navodilom in intencijam Vatikana. To seveda ni točno in od tega so se zavarovali hrvatski škofje, zlasti pa zagrebški nadškof, ki je izjavil, da SLS vodi svojo politiko na lastno pest in brez stika z Vatikanom.

Vest v «Slovencu» pa ima še drugo plat, ker podtika hrvatskim škofom in katoličanom, da so protidržavni in prikazuje dogodke tako, kakor da tudi Vatikan tako misli o njih. Odkod naj bi sicer nastala po-

treba, da daje Vatikan hrvatskim škofom in katoličanom navodila, naj spoštujejo državne oblasti. Ta ideja je lahko vzniknila samo tam, kjer se o njih misli, da so v resnici protidržavni. Iz te beleške v «Slovencu» se najbolje vidi, kako g. Korošec in njegova stranka zlorablja najvišjo cerkveno avtoriteto za svoje umazane politične in strankarske cilje. Uverjen sem, da nihče na Hrvatskem ne bo dopustil, da mu dr. Korošec in njegova družba deli lekcije o patriotizmu, Govorji se, da vodi dr. Korošec svojo najnovejšo politiko v sporazumu s škofom dr. Jegličem, oziroma po njegovih navodilih. Nedavno je izšlo poročilo, ki odkriva, da je škof Jeglič 1. oktobra 1918 pisal cesarju Karlu pismo, v katerem mu svečano obljublja, da si samostojne in svobodne Jugoslavije ne more niti zamisliti drugače, nego pod žezlom Habsburžanov. Mi, ki smo vzljubili drugo idejo in ki se temu žezlu nismo hoteli pokloniti, moramo seveda najodločneje odkloniti, da se g. Korošec pred nami sedaj šopiri kot nekak čuvar in branitelj države. Že včeraj sem naglasil, in to je potrdil tudi dr. Maček, da se Hrvati nečesto niti pogajati z dr. Korošcem in bi to odklonili tudi, če bi jaz to zahteval. To je najboljši odgovor, ki ga je lahko prejel g. Korošec.»

Delavci v borbi za svoje pravice

Danes dopoldne je delavstvo Ljubljane in okolice manifestiralo na protestnem shodu za 8-urni delovnik. — Delavstvo se bo borilo za 8-urnik z vso energijo.

Med tem ko so obrtniki zborovali v Kazini in zahtevali za odpravo in preureditev zakona o Surnem delavnem času, so imeli delavci v Mestnem domu velik demonstrativni in protestni shod za ohranitev osemurnika. Shod je sklicala Strojovna komisija za Slovenijo in proglasila tudi 2 urno stavko in sicer od 10—12. Stavkali so vsi delavci v kovinskih obratih in težki industriji. Prihajali so na shod korporativno v četverstophih iz tovarn ljubljanske okolice.

Shod je otvoril tajnik Strojovne komisije g. Jurij Stanek, pozivajoč zborovalce, ki so napolnili dvorano do zadnjega kotlička in se gnetli še na hodnikih, k največji disciplini in dostojni manifestaciji delavstva Ljubljane za svoje pravice. Nato je viharno pozdravljen povzel besedo poslanec Jos. Petajan, poudarjajoč, da je osemurnik zahteva delavstva Slovenije in vsega kulturnega sveta. Z washingtonsko konferenco si je delavstvo priborilo osemurnik in naša država ga je priznala z zakonom, ki ga je v osnutku imela že pred 6 leti ter ga je šele nedavno uzakonila. Čeprav je ta zakon še slab in ne odgovarja vsem delavskim zahtevam, vendar hočejo delodajalci ukiniti še tega. Delodajalci se pritožujejo, da obrt propada in navajajo kot vzrok tega osemurnik. V resnici pa obrt propada zaradi našega slabega davčnega sistema, ki manjša kupno moč širokih mas. To dokazuje dejstvo, da direktni davki stalno padajo, dočim se indirektni večajo. Delovni čas torej ni in ne more biti vzrok propadanju obrta. Delodajalci se sami krivi, da obrt propada, ker podpirajo davčni sistem, ki sistematično uničuje obrt. Delavstvo se bo borilo do zmagave za osemurnik za vse brez izjeme ker je to kulturna in socialna potreba delavstva.

Solidarne izjave so podali po govoru po-

slanca Petejana še g. Jamnik za Centralno upravo zveze privatnih nameštencev, g. Juvan za Narodno strokovno zvezo, g. Kravos za Zvezo društev privatnih nameštencev Slovenije in g. Svetek za Razredne gospodarske organizacije. Zborovalci so nato sprejeli sledečo reso-lucijo:

Na protestnem shodu 3. septembra t. l. dopoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani zbrani delavci najenergičneje protestirajo proti kršitvi Surnega delavnika.

Zahtevajo od oblasti in vlade, da upošteva potrebe delavstva in mu zagotovi 8-urnik, ki je zanj življenjskega in kulturnega pomena. Ako so delavci po ustavi tudi enakopravni državljani, naj oblasti in vlada to tudi dejansko izvaja ter zahteva delavstva po Surniku uzakoni in washingtonsko konvencijo o Surniku ratificira.

Zahteva kapitalističnega razreda po 10-urniku so samo zahteve po večjem profitu, zahteva delavstva po Surniku so življenjske in kulturna potreba delavstva in zmanjšanje armade brezposelnih.

Delavstvo z vso odločnostjo izjavlja, da se bo za Surnik borilo najenergičneje do končne zmage.

Po shodu so se delavci formirali v povorko in odšli po mestu pred vladno palačo na Bleiweisovi cesti. Spetoma so dajali duška svojemu ogorčenju nad odpravo 8-urnega delavnika. Pred vladno palačo je nagovoril delavske množice tajnik Delavske zbornice g. Stukelj, ki je naglasil razveseljevo dejstvo, da so delavci vseh struj prvič po vojni v enotni fronti in da se bore skupno za svoje pravice. Po govoru je pozval delavstvo, naj se mirno razide, kar se je tudi zgodilo. Policija je bila sicer mobilizirana, ni pa imela povoda nastopiti.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Težka nesreča na Savi — Dve železniški nesreči. — Krvava rodbinska tragedija. — Nova dolarska princesa.

Te dni se je pripetila na savskem bregu pri vasi Gunju blizu Mitrovic težka nesreča, ki je zahtevala življenje nekega delavca. Nesreča se je pripetila po neprevidezni delavci, ki so bili zaposleni s prenašanjem velike in težke železne traverze, katera naj bi služila parnemu bagru za izkopavanje in izvažanje peska iz Save, ki ga rabijo za zgradbo nasipov proti poplavam. Delavci niso bili dovolj opreznii in jim je nekaj sto kilogramov težka traverza zdrknula z ramen. Traverza je pokopala pod seboj več delavcev, izmed katerih je bil eden na mestu mrtev, trije pa težko ranjeni. Ranjence so nemudoma prepeljali v bolnico, vendar pa je njihovo stanje še vedno zelo resno.

dek prepeljan v zagrebško bolnico, ker sumijo, da je moral pri strašnem padcu zadobiti težje notranje poškodbe. — V četrtek popoldne so se delavci, ki so uslužbeni v tvornici sadre in mavca v Blagaju pri Bosanskem Novem, razvrščevali na tamkajšnji železniški postaji tovorne vagonne, dodelne tvornici za natovarjanje s njenimi produkti. Med premikanjem vagonov je prišel delavec Salko Uzejrovič, oženjen in oče enega otroka, med odbijače, ki so ga na mestu zmečkali. Mrtvega so spravili tovariši domov.

Minulo sredo se je v selu Tovarševu v Bački odigrala krvava rodbinska tragedija. Posestnikov sin Melhijor Wolf se že dolgo ni razumel s svojo mačeho. Ta je bila silno jezikava ženska in venomer je delala zgažo med pastorkom in njegovo ženo in mu končno ženo tako otujdila, da ga je zapustila in se pustila celo ločiti. To je bil za Wolfa hud udarec, kajti svojo ženo je imel zelo rad. Zato se je razmerje med njim in mačeho zadnje čase še poslabšalo. Prepripi so bili na dnevnem redu in dogodilo se je, da sta se mačeha in sin dejansko spopadla. V sredo popoldne je prišel Wolf precej nasekan iz gostilne domov. V kuhinji se je ustavljal, vzel je velik kuhinjski nož in odšel naravnost v sobo svoje mačeha. Ne da bi črnil besedico, je navallil na mačeho in jo z nožem sedemkrat sunil v prsa in v trebuh. Vsa okrvavljena se je nesrečna žena zgrudila na tla, morilec pa je šel v sosedno sobo in mirno legel na posteljo. Čeprav smrtno nevarno ranjena, je imela Wolfova še toliko moči, da se je splazila

iz hiše in se vlekla še nekaj metrov naprej. Pred hišo posestnika Martina Helmlingerja se je zgrudila na tla. Ta jo je takoj prenesel v hišo in pozval zdravnika dr. Mariča. Zdravnik je težko ranjeni ženi nudil prvo pomoč, sosed pa je med tem obvestil orožnike o krvavem dogodku. Orožniki so našli Wolfovo v postelji. Bil je popolnoma miren in ravnodušno je pripomnil: Kar sem hotel, sem storil sedaj me lahko obesite! — Tudi pri zasliševanju je morilec priznal, da je imel že dolgo namen obračunati s svojo mačeho. Evo Wolfova je tako poškodovana, da ni nobenega upanja, da bi okrevala. Wolfo so izročili sodišču.

Zadnje čase rastejo tudi v naši državi kakor gobe po dežju dolarski milijonarji. Ni se še polegla vest o nekem orožniku iz Beograda, ki je baje podedoval po svojem stricu ogromno premoženje, in nekem Sarajevčanu, ki je tudi čez noč postal dolarski milijonar, že poročajo o novi dolarski princesi. Gre za prodajalko peciva Ivanka Ciganović iz Subotice, ki je tudi baje podedovala ogromno imetje po svojem, nedavno v Ameriki umrlem očetu. Ivanka je prešla to vest iz Amerike, toda sprva ji tega ni nihče verjel. Vsekakor pa je stvar resnična in ne gre za nobeno potegavščino. Tako vsaj poročajo subotički listi. Ivanka se je dne 21. avgusta pri nekem odvotniku, kateremu je predložila vse dokumente in dokaze, da je res dedinja ogromnega imetja. Njen oče se je pred 17 leti izselil v Ameriko. Za njim se je hotela izseliti vsa rodbina, toda svetovna vojna jim je to onemogočila. Med svetovno vojno ni rodbina ničesar vedela o svojem očetu, takoj po vojni se je pa oče javil iz Clevelanda, ki je, kakor znano, največja slovenska naselbina v Ameriki, češ da je postal tvorničar špirita in da si je pridobil veliko imetje. Rodbina je bila te vesti zelo vesela tem bolj, ker je živila v veliki bedi. Oče je pisal, da pride v najkrajšem času po svoje. Toda te dni je prešla rodbina drugo pismo in nato uradno obvestilo clevelandске občine, da je stari Ciganović umrl in da so otroci nasledniki njegovega imetja. Od Ciganovićev žive še štiri otroci, ki se sedaj vsi pu- liso imeli pojma. Seveda je vest o dedščini vzbudila v Clevelandu veliko senzacijo in Ivankin lokal dnevno oblegajo radovedneži iz vseh koncev in krajev. Ciganovićeva, ki dela zdaj s to reklamo prav dobre kupčije, si zadovoljna mane roke, kajti če bo šlo tako naprej, bo obogatela tudi brez dedščine, ki je še zelo problematična.

Pokrajinska razstava

Letošnja jesenska prireditve Ljubljanskega velesejma je že prva dva dneva pokazala, da se bo ta ustanova ne le obdržala, marveč tudi razvila in izpopolnila ter dosegla vsako leto večji uspeh. Včeraj je vladalo ves dan na sejmščini živahno vrvenje in zlasti popoldne se je kar trlo občinstva. Največje zanimanje vlada za vzorno in zelo obsežno jubilejno kmetijsko in vrtnarsko razstavo, pa tudi druge panoge bodo z uspehom lahko zadovoljevale. Razstava društva Zoo ima vedno polno gledalcev in mlado društvo bo nedvomno pridobilo z njo mnogo novih članov. Žal, da letos ni razstavljenega več sadja, po katerem bi bilo veliko povpraševanje. Kriv je termin jesenske razstave in pa sadna letina, ki se je letos nekoliko zakasnila. Posebna privlačnost sta bili včeraj na razstavi za širšo publiko krasna revija narodnih noš in dečve za ožji krog kmetovalcev in ljubiteljev konj pa konjska razstava. Obe prireditvi sta moralno prav dobro uspeli.

Danes dopoldne so posetili razstavo veččinoma interese in kupci, ki so se informirali o kakovosti blaga in cenah. Popoldne je pričakovati večjega poseta.

Naši razstavljalci na velesejmu

RADIO-BAR.

To je naša najstarejša tvrdka z radio-potrebščinami, tvrdka, čije inicijative in podjetnosti se imamo zahvaliti, da je zdaj radio v Sloveniji tako razširjen. Saj je bila tvrdka Bar doslej skoraj edino domače podjetje, ki je zalagalo ves slovenski trg. Kakor običajno je tvrdka tudi to pot razstavila na ljubljanskem velesejmu svojo bogato zalogo vseh radiopotrebščin. Ljubitelji radia najdejo tu vse, kar jim poželj srede, od najnovejših tricevnihih pa do osemcevnihih aparatov. Senzacija pa vzbujajo najnovejši tricevnihih aparati, ki stanejo skupno z vsem potrebnim materialom, anteno itd. samo 1950 Din, kar je pač bagatelja. Razstavljenega blaga v paviljonu E, pestra zaloga in solidne cene so najboljša reklama za tvrdko, ki se bo sedaj, ko smo dobili lastno oddajo postajo v Domžalah, le še bolj razmahnila in ne samo ohranila vso staro klijentelo, marveč pridobila tudi novo.

ERMAN IN ARHAR.

Kakor na pomladnem sejmu, tako je tudi na jesenskem izmenadila tvrdka Erman in Arhar, čije ugled in sloves je iz itak velik. To pot je razstavila dve jedilnici: moderno, z vsem komfortom opremljeno gospoško in v preprostom slogu izredno mišno kmečko. Kakor spalnica, tako je tudi jedilnica, ki je iz orehovega lesa in kombinirana z lesom kujamazer (drag importiran les, ki je znan samo pod tem imenom), izdelana zelo lepo ter priča, da je naše mizarstvo res na višku. Res, čudimo se, da hodijo naši ljudje na Dunaj in v inozemstvo po pretirano drago pohištvo, ko imamo vendar doma mizarске umetnike, kar dokazujejo baš mojstra Erman in Arhar. Ta tvrdka, ki se ne straši ne dela, ne truda in stroškov, da pokaže, da je slovenska mizarška umetnost res na višku, se je specializirala na izdelavo finega pohištva, na velesejmski razstavi pa je predložila tipično razliko med moderno in kmečko spalnico. Tako Erman, kakor Arhar sta se šolala v inozemstvu, v Švici in v Nemčiji in čeprav je staro njuno

podjetje šele par let, sta že zaslovela kot prvovrstna in solidna mizarška mojstra, ki lahko tekmujejo z največjimi inozemskimi tvrdkami. — Načrte za kmečko sobo je napravil prof. Grebenec.

DARUVARSKA PIVOVARA.

Podružnica Ljubljana bi lahko rekli. Na sejmu ima namreč svojo kolo. Kolo, kjer se zbirajo in ustavljajo prijatelji dobre kapljice. Vintek je prima, otelo teče kakor med po grlu, višnjevec in konjak ozdravita vsak žolodec, a ljubitelji piva najdejo tu kar dve vrsti: belo imperijal in gambrinus ter črno porter. Pa ne samo likerji in pristna domača ter srbska slivovka, ki zadovolji tudi najrazvnejšega gurmana. Tudi z malinovcem postrežejo v paviljonu E, koja 80. Zato ni čuda, da pri koji nikoli ne manjka onih, ki radi pokušajo dobro kapljico. Nekaterim je tako omiljena, da pridejo kar večkrat v posete ali pa jih celo registrirajo za «stalne goste». «Hardu», kapljica pa taka!, je vzklonil star ljubljanski vinski «specialist». Kdor ne verjame, naj se prepriča.

Razstava plemenskih konj

Včeraj se je vršila na velesejmskem prostoru razstava plemenskih konj, ki je pokazala, kako izborne konje goji Slovenija. Zastopane so bile vse konjerske pokrajine Slovenije in konji, ki so jih prignali na razstavo naši domači konjereži, so vzbujali splošno pozornost.

V prvi skupini so bile kobile z žrebci in sicer 4 toplokrvne in 12 mrzlokrvne. Z zlato kolajno je bila odlikovana 6 letna «Lada», polkovnika Nedeljovića. Najvišja nagrada v znesku 500 Din pa je bila priznana 7 letni «Luci», Cvetka Zorka iz Družinske vasi.

V drugi skupini so bile tri in štiriletne plemenske žrebce in sicer 7 toplokrvni in 9 mrzlokrvni. Z zlatimi kolajnami sta bili odlikovani «Noni» Ivana Lahmeta iz Št. Jerneja in «Erika» Ivana Souvana iz Volčjega potoka.

V tretji skupini so bile dveletne žrebce. Prignanih je bilo 5 toplokrvni in 5 mrzlokrvni. Trem so bile priznane srebrne kolajne, trem bronaste, šestim pa diplome. Najvišjo nagrado v znesku 450 Din je dobila «Gidra» Ivana Fabjana iz Dol. Gradišča.

Četrto skupino so tvorile enoletne žrebce. Bilo je 5 toplokrvni in 6 mrzlokrvni. Z zlato kolajno je bila odlikovana «Dana» art. kapetana Radomira Stojanovića iz Ljubljane, najvišjo nagrado po 500 Din in srebrno kolajno ter diplomu pa sta dobili «Fuksa» in «Liska» Janeza Susmana iz Strahomerja.

V peti skupini so bili žrebci, 9 toplokrvni in 5 mrzlokrvni. Z zlatimi kolajnami sta bila odlikovana «Gidra», dveletni žrebec Frana Pirnara iz Ostroga in štiriletni «Zdravni» kapetana Rad. Stojanovića iz Ljubljane. Najvišjo nagrado po 500 dinarjev je komisija priznala prvemu.

Zelo zanimivo skupino so tvorili izrazi gospodarski in jahalni konji. Šest jih je bilo odlikovanih z zlatimi kolajnami. Najvišjo nagrado po 500 Din je dobila noriška kobilica «Berga» Jakoba Skoka iz Mengša. Razen tega so bili na razstavi tudi vsi oblasti žrebci iz žrebčarnih na Selu.

Skupno je bilo prignanih 90 konj, priznanih 14 zlatih, 20 srebrnih, 12 bronastih kolajin in 43 diplom. Za nagrade je bilo razdeljenih 17.260 Din.

Pariški modeli!

Najizbrnejši in apartni klobučki so na potu!

Mimi Sarkova je v Parizu!

Otvoritev razstave „četrte generacije“

Včeraj dopoldne je bila otvorjena umetnostna razstava «četrte generacije» v Jakobčevem paviljonu. Otvoritev je bila brez dvoma dogodek, kakršnih je bilo le malo pri nas po vojni. Zgodilo se je prvič po prevratu, da so razstavili mladi slovenski umetniki, v katere veruje tudi starejša slovenska umetniška generacija. K otvoritvi so prišli številni umetnost ljubci in številni že priznani naši umetniki, ki nimajo navade s svojo navzočnostjo počastiti otvoritve razstav «najmlajših», ki hočejo s čopičem javno demonstrirati proti stari umetnosti in manifestirati novo dobo.

Značilno za razstavo je bilo tudi, da jo je otvoril sam mojster Rihard Jakopič z daljšim govorom, v katerem je predstavil zbranimu občinstvu razstavljavce Olafa (Glebočnika, Miha Maleša, Janeza Mežana, Miro Progljevo, Franca Pavlovca in Nikolaja Pirnara.

Razstavljavci so vsi še mladi, v razvoju kipečega življenja velikega stremjenja in kar je značilno za vse, niso diletantii. Vsem se pozna, da so dobro podkovani, la se jim ne more očitati, kar se je dosedaj očitalo še vsem mladim, da ne znajo čopiča držati v rokah. Mojster Jakopič jih je pri otvoritvi predstavil in dejal med drugim v njihovem imenu: Mladi smo še. V tujih krajih smo morali poslušati umetnostne nauke in se vzdrževati kakor sirote v dobredelnih zavodih. Navzeli smo se nekoliko tujega žuha. Sprejemali smo pač lahkoverno vsa, kar nam je svet dajal. Pa obrniti hočemo pogled globoko vase, da zasledimo samga sebe in moremo z lastno pametjo ločiti dobro od slabega.

S tem je podana najobjektivnejša ocena mladih umetnikov. Talenta in res umetniškega stremjenja in hotenja ne moremo odkrati nobenemu. Vsi vzbujajo največje nade, a ker so mladi in začetniki, bi bila njih definitivna ocena v umetniškem pogledu preuranjena. Izvzemji Franca Pavlovca, ki je najzrelejši med njimi in je že sedaj s svojimi čeprav maloštevilnimi deli dokazal, da je umetnik v barvah in kompoziciji, da je že obrnil pogled globoko vase in zasledil samega sebe.

Olaf Glebočnik je s svojimi portreti pokazal velike možnosti. Med temi je «Lotus» gotovo najboljši. Izreden talent je Miha Ma-

leš, ki je med vsemi razstavljavci najviharnejši. di se, da gradi svojo umetniško notranost na zelo široki podlagi in bo blestel, ko se izkristalizira. Janez Mežan je dober slikar, čeprav v portrethi šibkejši. Lepi so njegovi «Planinski motivi». Velik talent obituje tudi Mira Pregljeva. Zanimiva je ta mlada slikarica v kompoziciji barv, ki očitno izredno svežost. Najboljši je njen «Portret Julči». Na drugi strani pa ravno njen način uporabljanja barv priča o njeni mladosti in neustaljenosti. Zanimiv je Nikolaj Pirnat. Izvrtren risar in karikist ter neprekosljen v ironiji in sarkazmu v svojih perorisbah.

Beleznica

KOLENDAR.
Ponedeljek, 3. septembra 1928. Katoličani: Evfemija, Serafina, Lepa; pravoslavni: 21. avgusta: Tadej i V.
DANASJNE PRIREDITVE
Ob 18.: Predavanje tajnika TOI g. Mohorića o izgledih našega izvoza v seziji 1928/29. Predavanje bo preneseno po radiu. Ljudski kino (Matija): Spjoni.
Kino Ideal: Ulica strasti.
DEŽURNE LEKARNE.
Danes: Sušnik, Marijin trg in Kuralt, Gosposvelska cesta.

Ljubljanska opera

Kot prva opera za velesejmsko dobo je bila v soboto uprizorjena «Prodna nevesta». Gledališče je bilo slabo zasedeno in skoraj vse leže prazne, kar je obžalovati, ker je pel Kečala, eno največjih in najtežjih buf-folskih partij, pevski in igralski izvrstno razpoloženi g. Betetto. Naša opera je bila v največji nevarnosti, da izgubi tega domačina mojstra umetnika že za prihodnjo sezono ali v Milan ali v Berlin. Na srečo naše umetnosti nam je g. Betetto vendarle še ohranjen. Na sobotni predstavi je bil g. Petetto kajpada središče zanimanja in vseobsega zadovoljstva. Duet «Znam za mladenko», ki sta ga zapela Betetto in Banovec bravurno, se je celo ponavljal.

Načelno sem proti repeticijam v operah, in tudi to pot se je izkazalo, da ponovitev peve izprava in povzroča nezgode.

Nezgoditi sta bili pri predstavi še dve, zlasti huda in neoprostljiva koncem II. dej., ko je običal ves ansambel z zboroma in orkestrom, ker ni bilo na oder solista. Prva naša operna predstava pod mednarodno kontrolo po radiju torej nikakor ni bila reprezentativna.

Orkester je popoldne absolviral za radio velik in krasen koncert; zato pa se je večer pogrešal polet in blesk; nekateri vsčopi v uverturi so bili medli.

Glavno žensko partijo je pela in igrala prav simpatično ga. Ribičeva, ki je vrlo uporabna in vedno ambiciozna. Zelen bi si le še več iskrenosti in topline, v parlandu pa manje zadirčnosti. V II. dej. vpridnoje več pozornosti, koncem III. dej. pa več in pravočasne mimične soigre z Jankom, ko razsekava vozelj te muzikalne komedije.

Janka je pel koncertno lepo g. Banovec, žal, da arijo v II. dej. nekam brezdušno. V splošnem pa je prav dober.

Vašek je bil g. Mohorić in popolnoma zadovoljeval. Sekstet se je pel točno, a nekam pusto, da ni dosegel občinega aplavza. G. Simončić je dal glavarja komedijantov pravilno in brez pretiravanja. Prihod, nastop in odhod komedijantov pa je bil medel. Janko dobri so bili zbori in balet je zadovoljeval.

Predstavo je dirigiral g. Balatka. F. G.

— Češkoslovaška—Jugoslavija. V sobotni meddržavni tekmi Češkoslovaška—Jugoslavija nastopajo Čehoslovakinje v sledeči postavi: Dvořakova (Slavija), Chlupova (SK Achilles Brno), Ohnčrova (Slavija), Juristova (Slavija), Galuskova (Slavija), Šanova (SK Bata), Jauderova (SK Bata). Kakor je razvidno iz navedenih imen, postavi Čehoslovaška proti nam svojo najmočnejšo družino. Vse igralko so stare rutinirane možič, ki so že opetovano z velikimi uspehi reprezentirale čehoslovaško državo zunaj in doma. Najjačji del družine je vsekakor napadalna vrsta, katero tvorijo tri najboljše in najbolj znane čehoslovaške hazenašice Galuskova, Šanova in Jauderova. Vse tri napadalko so fizično izredno močne. V tehničnem pododu so na višini, poleg tega pa so izborne taktičarke ter izredno ostre strelke. Proti temu trinu se lahko z uspehom uveljavijo samo vs prvovrstna obramba. Le malo ali nič ne zaostaja za njimi kriška vrsta s fenomenalno Olmerovo in ožja obramba z Dvořakovo na голу. Podrobnejši opis pednih igralnk prinesem v prihodnjih številkah.

— Sprememba podsaveznega tima. Kakor smo izvedeli, se izpremenijo podsavezni tim, ki nastopi v nedeljo proti timu Prage, v toliko, da zasede mesto Kaiserjeve, ki je pokazala v obeh tekmah proti Muri dokaj slabo formo, Zannerjeva. Istotako ni še sigurno zasedeno mesto branilke, kjer pride mesto Györy prav resno v poštev Vrščajeva iz Maribora.

— Drugi sestanek damskega komiteja za sprejem Čehoslovakinj. V sredo 5. t. m. ob 18. uri se vrši v damskem salonu kavarn Emona drugi sestanek damskega komiteja za sprejem Čehoslovaške reprezentance. Vse one cenj. dame, ki so se udeležile prvega sestanka, se naprošajo, da so odzovejo tudi temu vabilu. Poleg teh se vabijo na sestanek še vse ostale dame, ki bi hotele sodelovati v tem komiteju. Prav izrecno pa se naprošajo vsa ženska društva, da pošljejo v ta komite svoje zastopnice.

— Opozorilo sportnim krogom. Poročil o sportnih prireditvah, ki se vrše običajno ob nedeljah, ne moremo preobčevati, ker nam ne dopuščajo prostor in ker so podrobni rezultati itak objavljeni v vsakokratnem «Ponedeljku». — Uredništvo.

NE MORE ČAKATI.

Neki trgovec je pisal znani inozemski bli tvrdki, na svojo pošlje novo količino blaga. Na svoje naročilo je prejel sledeči brzobjavni odgovor:

«Blaga ne moremo poslati, dokler ne poravnate starega dolga.»

Na to brzobjavko je trgovec odgovoril:

«Tako dolgo ne morem čakati, zato preklicujem naročilo»

L. Mikuš Ljubljana
Mestni trg št. 15
Ustanovljeno 1839
Na malo Na veliko
Telefon 2282

dežniki

Dnevne vesti.

— Čechoslovaška delegacija v Kragujevcu. V Kragujevcu je avstro-ogrsko soldateska l. 1918 postreljala mnogo slovaških vojakov, ki so se uprli in odpovedali tlačiteljem pokorščino. Letos začetkom julija so odkrili spomenik, ki ga je postavilo tem žrtvam avstrijskih trinogov mesto Kragujevac. Odkritju je prisostvoval med drugimi tudi načelnik generalnega štaba čechoslovaške armade general Syrový. 27. t. m. odpotuje v Kragujevac pod vodstvom bivšega ministra dr. Fedora Houdka 27 članska delegacija, obstoječa iz zastopnikov parlamenta, vojske, mest Bratislava in Trenčína ter raznih slovaških narodnih društev, da se zahvali mestu Kragujevcu za nagrobni spomenik in počasti spomin ustrelenih slovaških vojakov. V Kragujevcu je bil ustanovljen poseben odbor iz zastopnikov vojaških in civilnih oblasti, ki je sestavil program ter pijačete svečanosti. Po prihodu v Kragujevac odpotuje čechoslovaška delegacija v Topolo, kjer položi venec na grob kralja Petra I. 28. t. m. se bo vršila svečana seja kragujevaške občinskega sveta, na kateri se bo zastopnik mesta Trenčína zahvalil Kragujevcu za spomenik. Ustreleni vojaki so namreč služili v bivšem trenčinskem polku. Po seji odide delegacija za zastopniki v Kragujevac na grob, da se pokloni manom nesrečnih žrtev. 29. t. m. zapusti delegacija Kragujevac in se vrne v domovino.

— Veliko filmsko podjetje v Jugoslaviji. V četrtek zvečer je prispel v našo državo ravnatelj znanega berlinskega filmskega podjetja »Ufa« Paul Martin, da zaključiti z našimi merodajnimi činitelji pogajanja glede ustanovitve filmske tvornice v naši državi. Že pred meseci je govoril z našim poslanikom v Berlinu Zivojinom Balužičem, ki se je strinjal z njim, da bi imelo filmsko podjetje v Jugoslaviji glede na njene naravne lepote sijajno bodočnost. Vojni in trgovski ministarstvo je obljubilo g. Martinu moralno podporo. Na čelu te akcije stoji v Berlinu znani filmski igralec Vladimir Gajdarov s svojo soprogo, ki je tudi filmska igralka. Oba bi nastopala v filmih, ki bi jih izdelovala tvornica v Jugoslaviji. Pozneje bi bili ingažirani še drugi znani igralci nemškega filma. V poštev prihajajo tudi nekateri beograjski in zagrebški igralci, ki bi jih pritegnilo novo podjetje k filmu. G. Martin je izjavil, da je trdno prepričan, da bo čez leto dni že izdelan prvi film na jugoslovenskih tleh. 8. t. m. prispe v našo državo Vladimir Gajdarov s soprogo. V Beogradu, Zagrebu in Subotici bo predaval o filmski umetnosti.

— Ispiti za pošte pripravnike II. kategorije se bodo vršili prihodnji mesec. V interesu teh kandidatov je, da se takoj prijavijo k izpitu, ker kasneje v Ljubljani ne bo več izpitov, ampak jih bodo morali delati v Beogradu.

— Zimska obleka za nižje poštne uslužbenice je prispela v Ljubljano te dni in se bo takoj razposlala poštam in razdelila med nameščence.

— Spominška razstava ob stoletnici neodvisnosti Belgije. Veliki župan ljubljanske oblasti objavlja: Za proslavo stoletnice neodvisnosti Belgije pripravlja poseben odbor razstavo spominov iz leta 1830. Belgijska vlada se je obrnila tudi na naše zunanje ministrstvo s prošnjo, da sporoči temu odboru, ali imajo poedine osebe in institucije v naši kraljevini kake stvari iz dobe osvobodjenja Belgije, ter ali bi bile pripravljene dati ta material na razpolago omenjenemu odboru za čas trajanja razstave. Prijave sprejema veliki župan ljubljanske oblasti.

— Razpisana služba. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu razpisuje natečaj za pogodbenega upravitelja zdravilišča v Klenovniku pri Ivancu z mesečnim honorarjem 3000 Din. Pogoji za sprejem so razvidni iz objave v »Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti«, št. 84, z dne 1. t. m.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti«, št. 84, z dne 1. t. m. objavlja naredbo o izvajanju uredbe o organizaciji posredovanja dela z dne 26. novembra 1927.

— Prevedba orož. krónskih upokojencev. Glavna kontrola je vendar pričela po poldrugem letu čakanja podpisovati dekreete onim orožnikom, ki so bili pogrešno vpoškojeni namesto v dimarski v kronski vojski. Do sedaj so dobili te odloke in razliko izplačano Ivan Rogar, Vinko Križaj, Silvester Smrekar in Ivan Kočvar. Odlok drž. sveta, da jim pripada dimarska pokojnina od dneva vpočitve, sta pa dobila Josip Lovša in Vinko Križaj.

— Predavanje o zgodovinski skupščini CMD l. 1908. v Ptuj. Društvo jugoslovenskih akademikov v Ptuj je priredilo v soboto, dne 1. septembra predavanje o septemberskih dogodkih l. 1908 v Narodnem domu. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Uvodoma je omenil predsednik društva jug. akademikov v Ptuj, g. Lado Jerše pomen zgodovinske skupščine, nakar je povzel besedo najboljši poznavatelj tedanjih dogodkov, odvetnik g. dr. Anton Brumen, ki je v enournem govoru razvil historijat septemberskih dogodkov. G. dr. Brumen je žel vsesplošno odobravanje za temeljito predavanje in želimo, da bi društvo jug. akademikov v Ptuj priredilo še več tako lepih večerov.

— Hrvatska narodna molitev. Vdova Stjepana Radića Marija in znani hrvatski skladatelj prof. Camič sta sklenila izdati

»Hrvatsko narodno molitev«, pesem, za katero je napisal besedilo veliki vodja hrvatskega naroda 10 dni pred atentatom v Narodni skupščini. Ta pesem bo tiskana za mešani in moški zbor, kakor tudi za klavir. Vse tri oblike so v enem zvezku, opremljenem s sliko in lastnoročnim podpisom Stjepana Radića. Ta lepa spominška publikacija stane samo 10 Din in se naroča pri »Slavenski knjižari« v Zagrebu. Prepričani smo, da bodo tudi mnogi Slovenci radi segli po nji, saj jim bo skromen spomin na moža, ki je žrtvoval svoje življenje za blagor nas vseh.

— V naše državljanstvo sta sprejeta čevljar iz Slov. Bistrice Anton Marinček, kurjač iz Podbrežja Rudolf Wolf ter zasebnica Marija Hofman iz Maribora.

— Kakšno bo vreme v septembru? Po elektrodinamični teoriji českega meteorologa nastanejo vremenske izpremembe 5., 6., 10., 21. in 27. septembra. Tretja in predzadnja bosta najobčutljivejši. Začetkom meseca bo vreme slabo, do 7. deževno z lokalnimi nevihtami, pozneje pa lepo. Od 23. dalje bo že precej hladno. Od 7. do 27. bo večinoma jasno, pozneje pa nebo oblaki. Sele 30. se zopet zjasni.

— Vreme. Zadnja dva dneva smo dobili zelo hladno vreme, ki že priča, da se bliža jesen. V soboto je že kazalo, da dobimo pravo jesensko deževno vreme, toda ponoči se je zjasnilo in deževlje nam je prižaneslo. Tudi danes zjutraj se je vreme kisalo, proti podnevu se je pa začelo nebo jasnit. Barometer stoji zelo visoko in ozračje se je temeljito ohladilo tako, da deževnega vremena ni pričakovati. Danes zjutraj je kazal barometer 766 mm, temperatura je znašala 12 stopinj. Včeraj je bilo jasno v Beogradu, Skoplju in Dubrovniku, drugod pa oblačno. V Splitu in Dubrovniku je bilo 28, v Skoplju 27, v Zagrebu 23, v Beogradu 22,6, v Ljubljani 18,8, v Mariboru 18 stopinj. Vročine je najbrž za letos konec.

— Jubilej naše največje narodno - obrambne ustanove. Družba v. Cirila in Metod, prosvetno obrambna institucija za vsa Slovenijo, obhaja dne 8. septembra 20-letnico krstne slave. Kdo se ne spominja več na pobesneli napad na družbo v Ptuj! Neprijatelj je dobro cenil družbino delo, od tod vsa ona pobesnelost, ki se je znošila nad zborovalci. — Družba še stoji in deluje in s ponosom gleda na svoje veliko kulturno delo. Na jugu je rešila potujčenja nad 200.000 otrok, na severu je zgradila baziere proti neprijateljevemu pohlepu. Rodoljubi, delo družbe še ni končano in vsa dejstva govore, da je sedaj še bolj potrebna kakor prej. Ali se zavedate važnosti prosvetnega dela družbe sv. Cirila in Metoda? Vse, ki imate srce za obrambo našega naroda, prosimo, spomnite se 20letnice krstne slave družbe sv. Cirila in Metoda s tem, da se udeležite slavnostnega zborovanja v Ptuj ali pa vsaj z malenkostnim darom.

— Osebne vesti iz poštne službe. Premeščeni so pb. uradnice: iz Ljubljane: Mara Zor na Vič, Angela Outrata v Dobrno in Mara Kocjančič v Zalec, Rajko Koricki in Franjo Turk na Bled; v Ljubljano pa: Olga Gavrilović iz Skoplja, Mara Semen z Rakeke, Draga Kuralt iz Pragerskega, Mira Klemenčič v Viča, Ana Hudalet iz Zaleca in K. Stupanj iz Banje Luke; Rezka Radovan iz Višnje gore v Krmelj, Kristina Mirič iz Metlike v Črnomelj, Ljudmila Bajec iz Vidma (Dobrepolje) v Sodužico in Sla-va Mikuš iz Lesca na Javornik (Gorenj.); iz Maribora na Bled Danica Kobal.

— Smrtna kosa. Včeraj je preminul v Ljubljani davčni upravitelj g. Rudolf Pehani. Pokojni je bil simpatičen, značajan in agilen mož, v službi vesten in marljiv, v zasebnem življenju pa prijazen in postrežljiv. Številni znanci in prijatelji ga bodo težko pozrešali. Pogreb bo jutri ob 4. popoldne iz Kolodvorske ulice št. 11. Blag mu spomin! Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— Drugi tir na progi Zagreb - Beograd. Drugi tir na progi Zagreb - Beograd bo kmalu dograjen. Dolg je 305 km in koncem decembra morajo biti vsa dela končana. Na progi Beograd - Indija in Vinkovci - Brod, kjer je promet največji, se prične tovarni promet po drugem tiru že 5. t. m., potniški in brzovozni pa 15. t. m. Zadnji del proge bo dograjen v decembru.

— Gasilno društvo v Škoflji priredi dne 8. septembra t. l. veliko vrtno veselico v Škofljici in vabi vse prijatelje gasilstva k obilni udeležbi odbor. 653n

Iz Ljubljane

— Iz ljubljanske »Zvezda« bo v doglednem času — vsaj pravijo tako — padla pod sekiro navdušenih modernizatorjev naše slovenske prestolice. No, hvala Bogu, do sobote, 8. t. m., se pa vendar ni bati, da bi jo nam že posekali, in še tem manj, ker bi tako pokvarili »Jugoslovenski Matičev načrt za njeno prirediteljev, »naših zatiranih bratov dan«. Morda bo pa ta prireditelj vplivala tudi na tiste, ki jim je naša »Zvezda« tako zelo napoti, da se bodo ob čarobnem pogledu, ki ga jim bo nudila »Zvezda«, tedaj, vendarle premislili in nam jo pustili tudi še za vse bodoče čase!

— Mestni magistrat strogo prepoveduje vsako prodajanje slaščic pred bližnjimi poslopi in v njih neposredni bližini. Enako prepoveduje tudi obešanje avtomatov s slaščicami v bližini teh poslopi. Prestopki se bodo najstrože kaznovali.

— Brezobzirnost ponočnjakov. Vedno bolj se množe pritožbe iz občinstva, da so razmere v mestu glede nočnega miru neznosne. Ponočnjaki prihrume pozno v noč iz gostin in tulijo po mestu prav po živinski, policija se pa za to ne zmeji. V nekaterih ulicah ljudje noč za nočjo ne morejo spati. Med te ulice spada tudi Tavčarjeva, kjer je tulenje in razgrajanje običajen pojav zlasti začetkom meseca, ko imajo ponočnjaki denar, da lahko pijejo. Opozorjamo policijo ponovno na to in jo prosimo, naj vendar enkrat stopi tem podivjanim elementom pošteno na prste. Čemu pa stoji po mestu redarji? Ogorčenje nad neznosnimi razmerami v tem pogledu je vedno večje in občinstvo bo policiji zelo hvaležno, če se končno zgame in napravi red.

— G. Mimi Sarakova v Parizu. Kakor izvemo, je odpotovala naša ugledna modna referentinja ga. Mimi Sarakova v Pariz, kjer si bo ogledala in izbrala najmodernejša pariške klobučke, na kar cenjene dame že sedaj opozarjamo.

Pranog, dva, koka, kovski pranog in opje - „LILICIA“
Vilharjeva cesta (za Gl. kol.), Kralja Petra trg 8, Miklo-šičeva cesta 4 — Telefon št. 2820

Iz Celja

— Sestanek vpoškojenih učiteljev. Jutri v torek ob 4. uri popoldne se snidejo na vrtu Celjskega doma vpoškojeni tovariši učitelji iz Celja in bližnje okolice. Dobrodošli tudi oddaljenejši tovariši.

— Položaj na hmelskem trgu. Poročajo nam iz Zalca, da je položaj na hmelskem trgu neizpremenjen. Kupuje se po dosedanjih cenah, vendar pa le manjše količine. Rezervirani so kupci in prodajalci.

— Veselica v mestnem vrtu, katero je včeraj popoldne priredilo Olespevalno in tujsko - prometno društvo, je lepo uspela. Obisk prireditelje je bil velik, zabave pa je tudi bilo dovolj. Gotovo ima tudi društvena blagajna zaznamovati lep uspeh.

— Nevarna za pasažo je postala Vodnikova ulica v onem delu, kjer se gradi palača Ljudske posojilnice. Več kot polovico ulice je zastavljena z vedno polno vozov. Ta del ulice bo sedaj posebno za šolsko dečo nevaren. Najbolje bi bilo ulico za čas gradnje zapreti za vozovni promet, da se preprečijo večje nesreče.

— Umazane svetilke. Celje ima javno razsvetljavo, s kakršno se sme ponašati malokatero mesto. Škoda, da se svetilke sploh nikdar ne čistijo, in da jih opleta pajčevina, steklene oble pa so umazane, in zato ne pride razsvetljava do popolne veljave. Mislimo, da bi se dalo temu odpo-moči in bi elektrarna lahko pustila svetilke od časa do časa osnažiti.

— Oškodovana natakarka. V nekem hotelu v Dobrni je bila zaposlena kot plačilna natakarka J. Nerač. Ugotovila je, da so li neznanji nepridipravi odnesli večje število kozarcev in steklenic in nekaj srebrnega jedilnega orodja. Naznanila je zadevo gospodarju in policiji. Ker je pa ugotovila, da se je hoče oškodovati tudi pri računu, je službo odpovedala. Gospodar je pridržal njeno poselesko knjižico in bo imel zato opraviti s policijsko oblastjo.

Roparski napad in samomor napadalca sredi Dunaja

V soboto zjutraj so videli Dunajčani prizor, kakršnega še ne pomnijo. — Bivši tehnik Bodony je napadel draguljarja Kuererja in ker se mu je roparski napad izjalovil, se je vpricho preganjalcev ustrelil

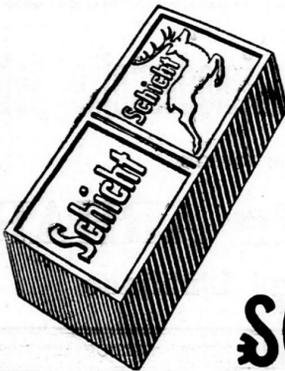
Roparski napadi, tragedije in zločini so v velemestih na dnevnem redu. Zlasti po vojni se je število zločincev, pustolovcev in drugih sumljivih elementov, ki bi radi živeli na tuj račun, podvojilo in v velemestih bijejo oblasti z zločinsko sodrgo trd, neizprosen boj. Toda val zločinstva se ne da zaježiti in razmere v velemestih postajajo od dne do dne hujše. Najslabše je v Ameriki, kjer si oblasti že ne vedo pomagati in kjer tudi elektrini stoji ne ustrahuje zločincev. Toda tudi Evropa na polju kriminalistike ne zaostaja. Londonski temni elementi in pariški apaši prav nič ne zaostajajo za čikaškimi banditi in tudi v Berlinu se razmere slabšajo od leta do leta. Dunaj, ki spada že med velemesta, je sicer bolj miren, toda te dni se je odigral na Suttnerjevem trgu prizor, kakršnega vidimo samo v filmih ali na divjem zapadu.

V soboto zjutraj je draguljar Leopold Kuerer, ki ima svoj lokal na Suttnerplatu v okraju Wieden, kakor običajno odprl svojo trgovino. Jedva je odprl, se je pojavil v lokalu mladenič, ki se je pričel pogajati za žepno uro. Draguljar je kupca na videz poznal, kajti mož je bil že med tednom večkrat pri njem in trikat ga je celo spremljala neka dama. Draguljar ni slutil nič hudega in rad je kupcu razkazoval ure. Nenadoma ga je pa neznanec s topim predmetom udaril po glavi. Čeprav je bil udarec silen, draguljar ni izgubil zavesti in duhaprisotnosti. Pahnal je lopova od sebe, z bliskovito naglico se je pognal proti vratom in zaklical na pomoč.

Videč, da se mu je napad izjalovil, jo je napdalec urnih kurač ubral iz lokala. Prizori, ki so se nato vrstili, so se odigrali z kinematografsko naglico. Draguljarjev klic na pomoč je seveda takoj vzbudil splošno pozornost pasantov in trgovcev Stern, ki je bil v neposredni bližini lokala, je naglo obvestil o napadu stražnika na bližnjem trgu.

Lepa Dubrovčanka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

lažil pa se je, čim je uvidel, da bratova poškodba ni težka. — Policija je med tem ugotovila napadalčovo identiteto. Gre za 26letnega umetnega strelca Gabora Bodonyja, rodom Romuna. Mladenič je imel ljubavno razmerje s subreto Henrijetto Blavno, katero je policija zaslišala. Ta je izpovedala, da je bil Bodony artist, da pa je popreje v Budimpešti posejal tehniko in se izobrazil v strojni tehniki. Bil je tudi zaposlen v neki tovarni za izdelovanje orožja, toda mikalo ga je v svet in tako se je pridružil neki komedijski družbi. Na Dunaju je nastopal kot umetni strelci in je bil znan pod imenom »Texas King«. Zadnje čase pa je bil brez službe in to ga je zelo potrla. Subreta je tudi izpovedala, da je večkrat rekla, da se ustrelji, če ne dobi službe. O nameravanem roparskem napadu ni vedela ničesar. Policija jo je zaenkrat obdržala v zaporu.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

PAMETNA SLUŽKINJA.
Gospodar je naročil služkinji, naj vsak dan pogleda v kurnik in pobere jajca, ki so jih nanesle kokoši. Ob enem naj pa takoj na vsako jajce napiše datum tistega dneva. Čez nekaj dni pride gospodar v kuhinjsko shrambo in si ogleda zalogo jajc. Kako pa se začudi, ko na vsakem jajcu čita na mestu datuma besedi: »Od danes.«

PRAKTIČNA TVRDKA.
Trgovski potnik brzojavi svoji firmi s potovanja: »Zlomil nogo, ne morem naprej, kaj naj storim?«
Čez nekaj ur prejme odgovor: »Racunajte, da ste z včerajšnjim dnevom stopili svoj redni dopust.«

Edgar Wallace:

TRJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

31.

Vsečina zaboječkov

Oberzohn je začel brnenje strojev in ko je pogledal skozi okno, je videl avto, ki se je bližal hiši.

Počakal je v temi, dokler se niso odprla vrata limuzine in je iz nje skočil Gurther.

»Ponižno javljam, gospod doktor, da je izvršeno!«

Oberzohn je pokimal.

»A kje je Hana?«

»V vozu. Ali naj jo prinesem sem?«

Upirala se je in sem moral rabiti vbrizgalko.

»Prenesite jo noter... da, vi!« je Oberzohn zalajal na šoferja. »Pomagajte svojemu prijatelju!«

Skupno sta dvignila onesveščeno deklico in sta jo nesla do vzhodja stopnic. Zakaj tisti trenutek se je Oberzohn odločil, da pošlje Johano nazaj v ječo.

Najprej sta odslavila šoferja. Ko je odšel, sta nesla Johano v tvornico, pri čemer sta se, kakor se je Gurthru zdelo, po nepotrebnem posluževala ovinkov; toda najkrajša pot je vodila mimo iame, ki jo je bil izkopal Oberzohn.

Mirabela je prisluhnila. Loputnica se je z zamolklim ropotom odprla. Srce ji je hitreje utripalo, ko je začela šum korakov, udarjajočih ob kamnite stopnice.

Dva človeka, si je dejala, in težko stopata, kakor da bi nesla breme.

Neki notranji glas ji je rekel, da neseta Johano. Johano v večerni obleki z mrtvaško bledim obrazom in zaprtimi očmi. Mirabela si ni mogla misliti drugega, kakor da je dekle mrtvo, ko sta o položila na posteljo.

»Preveč si ji dal, Gurther!« je menil Oberzohn.

Gurther! je spreletelo Mirabelo.

Ni ga prepoznala. Nemogoče da bi bil to oni mladostni, gibki gospod, ki je plesal ž njo na umetniškem plesu!

»Moral sem ji vbrizgniti v temi, gospod doktor,« se je opravičeval Gurther.

Govorila sta v jeziku, ki je bil Mirabeli neznan. Nato je videla, da je Gurther potegnil iz žepa majhno ploščato škatljo; iz nje je vzel cevko z majhnimi rjavimi kapslji. Enega od njih je raztopil v vodi in z raztopino je napolnil Pravazovo vbrizgalko. Nato je Gurther zapil iglo v Johanino ramo.

»Zdaj se bo kmalu zbudila, gospod doktor!«

Mirabela ni pogledala Gurthra, toda čutila je, da so njegove oči vroče visele na njej in da je ves čas, razen takrat, ko je rokoval z vbrizgalko, strmel vanjo.

In zdaj je vedela, da je bil to človek, ki se ga je morala bati. Kakor mrzla roka jo je zgrabilo za srce.

»Dovolj je, Gurther!« Oberzohnov glas je zvenel ostro. »Ni potrebno, da bi še dalje ostal tu.«

Tudi Oberzohn je bil čital v Gurthrovih očeh.

Gurther je pokorno odkolovratil iz kleti; doktor je odšel za njim.

Še preden je Mirabela zaslišala ropot zapirajoče se loputnice, je bila z umivalnico, polno vode, in z mokro brisačo pri deklici. Ko se je z vodo dotaknila njenega obraza, je Johana odprla oči in se je divje zastrmel na odejo, ki je bila ž njo pokrita. Potem se je s postelje zvalila na kolena, skušala stopiti na noge, omahnila in bi bila padla, da je Mirabela ni podprla.

»Uspelo jim je! Vzeli so mi mojega dečka! Pobili so ga kakor psa!«

»Kaj? ... Vendar ne Mr. Newtona?« je prestrašena zajecjala Mirabela.

Amundsen žrtev malomarnosti francoskih vojaških oblasti

Senzacionalna razkritja pariškega novinarja, ki je govoril z Guilbaudom na predvečer starta. — Letalo «Latham» je bilo zgrajeno za polete nad tropičnimi kraji in zato je Guilbaud že vnaprej vedel, da gre v smrt

Pariški novinar Bouquered je govoril s kapitanom Guilbaudom tik pred njegovim poletom iz Pariza v Bergen. V petek je Bouquered objavil ta pogovor, ki je vzbudil v francoski javnosti splošno senzacijo. Novinar objavlja v svojem listu «Oeuvre» nekatere okoliščine, ki so javnost zelo razburile in ki ne morejo ostati brez posledic. Bouquered pripoveduje najprej, zakaj je tako dolgo molčal. Baje ni hotel z objavo pogovora vplivati na resilne ekspedicije, ki so iskale Amundsen in Guilbauda. Šele zdaj, ko je izgubljena zadnja nada na rešitev, je objavil vsebino pogovora, ki ga je imel z Guilbaudom na predvečer njegovega starta.

Novinar je najprej vprašal Guilbauda, kdaj je zvedel, da mora poleteti v polarne kraje.

— Šele davi, — je odgovoril Guilbaud. — Zvedel sem pa šele iz novin, v katerih je bilo omenjeno moje ime.

Potem ga je novinar vprašal, v kakšnem stanju je letalo, s katerim bo Amundsen iskal Nobila. Guilbaud ga je prosil, naj omeni ta del pogovora samo mimogrede in samo v obliki običajne informacije, češ, da bi mu utegnili vsaka odkrita beseda v tem pogledu škodovati. Pripovedoval je, da je moralo biti letalo na hitro roko opremljeno in pripravljeno na polarni polet, kajti prvotno ni bilo zgrajeno za tako nevarne in dolge polete.

— Ali so letalo temeljito popravili in opremili? — je vprašal Bouquered. — Nikakor ne. Popravila so se tikala samo malenkosti, ki niso igrale posebne vloge. Vse to je bilo za polet v polarne kraje več ali manj brez pomena.

— Kdaj nameravate startati? — Dobil sem strogo povelje startati jutri ob sedmih zjutraj. Poletim naravnost v Bergen, kjer vzamem na krov Amundsen, ki me že čaka.

— Ali mislite, da bosta z Amundsenom nesrečneže rešila? — Ne.

— Kaj nimate nobene nade, nobene zaupanja v svojo ekspedicijo, ki jo bo vodil znameniti polarni raziskovalec Amundsen? — O tem nočem govoriti. Povedal sem vam vse, kar sem mogel in smel. Vendar je pa dejal Guilbaud še isti večer v pogovoru s svojim prijateljem: — Oh, če bi ne bil vojak!

Iz tega je razvidno, da je bil Guilbaud trdno prepričan, da gre v neizogibno smrt, kajti letalo «Latham» je bilo zgrajeno za tropične kraje in polete nad njimi, za polet nad polarnimi kraji pa niti od daleč ni bilo usposobljeno. Baš zato se zdi neverjetno, kako so mogle vojaške oblasti odrediti vojaškemu pilotu nujna in temeljita popravila letala, kar se civilnemu pilotu naravnost zapove, če letalo ni dovolj zanesljivo in dobro opremljeno. Guil-

baud je bil vojak in kot tak je moral poleteti v polarne kraje na povelje svojih predstojnikov. Vse kaže, da je padel tudi on kot žrtev malomarnosti in brezvestnosti vojaških oblasti. Takih žrtev je bilo med sveovno vojno nesbroj.

Bouquered zaključuje svoj senzacionalni članek v «Oeuvre» z vprašanjem, ki vzbuja grozo. Vprašuje se, dali francoske vojaške oblasti res niso poznale druge primernejše in varnejše poti k rešitvi italijanske polarne ekspedicije, kakor da so pognale škandalozno opremljeno letalo z enim najboljših vojaških letalcev proti njegovemu prepričanju in volji v strahovite viharje in snežne meteže nad polarnimi kraji.

Ta senzacionalna vest, ki jo posnemamo po omenjenem pariškem listu in ki so jo priobčili tudi nekateri inozemski listi, se nam zdi skoraj neverjetna. Ne moremo si misliti, da bi francoske vojaške oblasti ne vedele, kaj se pravi poleteti nad polarne kraje in da bi poslane v smrtno nevarnost enega najboljših vojaških letalcev brez potrebnih tehničnih opreme. Morda tiči za tem kaka intriga proti visokim funkcionarjem junaške francoske armade. Vest, da sta postala Amundsen in Guilbaud žrtev malomarnosti francoskih vojaških oblasti, je treba torej sprejeti z vso rezervno.

DARUJTE PODPORNEMU DRUŠTVU SLEPIH, LJUBLJANA, Wolfova ulica 12.

Najelegantnejše in najmodernejše pohištvo

izdeluje tovarna

ERMAN in ARHAR

Št. Vid nad Ljubljano

Stalna zaloga pohištva!

Ilustrirani katalog na razpolago!

Paviljon „E“ koja 57-59

RADIO

BAR

PAVILJON E FRANC LJUBLJANA, Mestni trg

GLEJTE SI NAŠE IZLOŽBE POTEM SODITE

A. Šinkovec nasl. K. Soss, Mestni trg 18-19

Inventurna prodaja po sledečih cenah:

Nogavice:

damске svilen flori	D 9 prej D 22
„ „ „	D 14 prej D 30
„ „ „	D 18 prej D 38
„ svilene	D 19 prej D 27
„ melirane	D 9 prej D 14

Perilo:

d. kombineže batist z čipkami	D 36
d. spalne srajce batist	D 59
d. spalne srajce batist z čipk.	D 79

Svila:

foulard vzorčasta za obleke	m D 59
etoman za plašče	m D 69

crêpe de chine vzorčast	m D 130
francoske čepice iz filca male	D 16
francoske čepice iz filca velike	D 19
damski pulover	D 68
d. vestica iz filca	D 108
otroški predpasniki od D 14 naprej	
d. dežniki 100% svila	
razprodajna cena Din 190	

za gospode:

flanelaste srajce za turiste	D 45
srajca z 2 ovr. iz frenča	D 50
spodnje kratke hlače	D 28
klobukj	D 59
tucat žepnih robcev	D 32

Gradjanska pivovara

na velesejmu!

Ustavite se pri paviljonu

E koja **30**

Naj-finejši likerji, izvrstna domača in inozemska kapljica, prava domača slivovka, „Gambrianus“ pivo in črno „Porter“ pivo.

Trgovski lokal
(tudi kot pisarno) na Valvazorjevem trgu oddam. Poizve se od pot 3.-4. istotam, št. 7, II., levo.

Gospoda
sprejem na stanovanje in hrano. Orlova cesta 7. 1559

Priden dijak
vesten, sedmošolec iz Prekmurja, bi rad nadaljeval študij, a nima poznanja. Kdo bi ga sprejel na brezplačno stanovanje in hrano, za kar bi se oddolžil s poučevanjem domače dece? Prijave sprejema iz prijaznosti Sokol I. na Taboru. 1550

Anton Boc
kemična pralnica in barvanje se je preselila v Šelenburgovo ul. 4 (dvorišče)

Prodam posestvo

pri Smartnem pri Litiji, 50 oralov zemlje z gozdom in travniki. Hiša in gospodarsko poslopje sta v dobrem stanju. Cena 100.000 Din. — Poizve se v upr. »Sl. Nar.« 1549

Klavirji!

Tovarna in zaloga klavirjev — prvovrstnih instrumentov različnih tvidk, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelek za popravila. — Uglaševanje in popravila za konservatorji, Glasbeno Matico in druge instrumente izgotavlja moja tvrdka. — Točna postrežba in zmerne cene — tudi na obroke. Izdelovalec klavirjev R. WARBI-NEK, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5. 1562

MR. BANOVEC

prenavlja čisti in osvetožuje kri, izboljša slabo orebavo, slabotno delovanje čreves, napihovanje, obolenja mokračne kisline, jeter, žolca in žolčni kamen. Vzpostavlja apetit in izboljša učinkuje pri arteriosklerozni — «PLANINKA» čaj je pristen v plombiranih paketi po Din 20.— s napisom proizvajalca: LEKARNA BANOVEC, Ljubljana, Kongresni trg. (Dobri se v vseh lekarnah)